חדשות

יִשְׂרָאֵל בָּחֲרָה כְּנֶסֶת חֲדָשָׁה

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי הָיוּ בְּחִירוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

הָאֲנָשִׁים בָּחֲרוּ אֶת הַכְּנֶסֶת הַחֲדָשָׁה.

בַּכְּנֶסֶת יֵשׁ 120 חַבְרֵי כְּנֶסֶת.

הָרְבֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ לְהַצְבִּיעַ: 77.7%.

זֶה מִסְפָּר גָּבוֹהַ מְאוֹד.

עַכְשָׁיו סוֹפְרִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

אַחַר כָּךְ צָרִיךְ לְהָקִים מֶמְשָׁלָה חֲדָשָׁה.

מילון · Szószedet

בְּחִירוֹת	választások	כְּנֶסֶת	Kneszet (az izraeli parlament)	לְהַצְבִּיעַ	szavazni
קוֹל (קוֹלוֹת)	szavazat(ok)	סוֹפְרִים	számolnak	גָּבוֹהַ	magas
מֶמְשָׁלָה	kormány	לְהָקִים	létrehozni, felállítani		

שאלות · Kérdések

1. מָתַי הָיוּ הַבְּחִירוֹת?
2. כַּמָּה חַבְרֵי כְּנֶסֶת יֵשׁ בַּכְּנֶסֶת?
3. כַּמָּה אֲנָשִׁים בָּאוּ לְהַצְבִּיעַ?
4. מָה עוֹשִׂים עַכְשָׁיו?

כאן בבודפשט

חָלָב וּדְבַשׁ בַּטֶּלֶוויזְיָה

יֵשׁ סִדְרָה חֲדָשָׁה בַּטֶּלֶוויזְיָה בְּהוּנְגָרְיָה.

הַשֵּׁם שֶׁל הַסִּדְרָה הוּא "חָלָב וּדְבַשׁ" (Tejjel-Mézzel).

בַּסִּדְרָה נוֹסְעִים לְעָרִים וְלִכְפָרִים בְּהוּנְגָרְיָה.

שָׁם שׁוֹמְעִים סִיפּוּרִים עַל הַיְּהוּדִים שֶׁגָּרוּ בַּמָּקוֹם.

בְּכָל פֶּרֶק מְבַשְּׁלִים אוֹכֶל יְהוּדִי כָּשֵׁר.

רַב וְאִשְׁתּוֹ מַנְחִים אֶת הַסִּדְרָה.

אֶפְשָׁר לִרְאוֹת אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי בָּעֶרֶב.

מילון · Szószedet

חָלָב	tej	דְּבַשׁ	méz	סִדְרָה	sorozat		
כְּפָר (כְּפָרִים)	falu (falvak)	סִיפּוּרִים	történetek	מְבַשְּׁלִים	főznek		
כָּשֵׁר	kóser	רַב	rabbi				

שאלות · Kérdések

1. מָה הַשֵּׁם שֶׁל הַסִּדְרָה?
2. לְאָן נוֹסְעִים בַּסִּדְרָה?
3. מָה מְבַשְּׁלִים בְּכָל פֶּרֶק?
4. מָתַי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת אֶת הַסִּדְרָה?

טבע

חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים

הַנֶּשֶׁר הוּא אַחַת הַצִּיפּוֹרִים הַגְּדוֹלוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּיִשְׂרָאֵל יֵשׁ רַק בְּעֵרֶךְ 210 נְשָׁרִים.

הַשָּׁנָה מָצְאוּ 53 קִינִּים שֶׁל נְשָׁרִים.

בְּאוֹקְטוֹבֶּר יֵשׁ "חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים".

בִּשְׁמוּרוֹת טֶבַע יֵשׁ סִיּוּרִים וּפְעִילוּיוֹת לְמִשְׁפָּחוֹת.

שָׁם אֶפְשָׁר לִרְאוֹת נְשָׁרִים מִקָּרוֹב.

אֲבָל זְהִירוּת: אָסוּר לָגַעַת בַּנְּשָׁרִים, וְאָסוּר לְהַאֲכִיל אוֹתָם.

מילון · Szószedet

נֶשֶׁר (נְשָׁרִים)	fakókeselyű	צִיפּוֹר	madár	קֵן (קִינִּים)	fészek (fészkek)
חוֹדֶשׁ	hónap	שְׁמוּרַת טֶבַע	természetvédelmi terület	סִיּוּר	túra, bejárás
לָגַעַת	megérinteni	לְהַאֲכִיל	etetni		

שאלות · Kérdések

1. כַּמָּה נְשָׁרִים יֵשׁ בְּיִשְׂרָאֵל?
2. כַּמָּה קִינִּים מָצְאוּ הַשָּׁנָה?
3. מָה יֵשׁ בִּשְׁמוּרוֹת הַטֶּבַע בְּ"חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים"?
4. מָה אָסוּר לַעֲשׂוֹת?

טכנולוגיה

כְּלָבִים, דְּבוֹרִים וּמַחְשְׁבִים

מַמָּגָזִין TIME בָּחַר אֶת הַהַמְצָאוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל הַשָּׁנָה.

בָּרְשִׁימָה יֵשׁ 300 הַמְצָאוֹת.

אַרְבַּע מֵהֶן מִיִּשְׂרָאֵל.

הַמְצָאָה אַחַת עוֹבֶדֶת עִם כְּלָבִים.

הַכְּלָבִים מְרִיחִים אֶת הַנְּשִׁימָה שֶׁל אֲנָשִׁים, וּמְחַפְּשִׂים סִימָנִים שֶׁל סַרְטָן.

הַמְצָאָה אַחֶרֶת הִיא רוֹבּוֹט שֶׁעוֹזֵר לִדְבוֹרִים.

בְּכָל הַהַמְצָאוֹת יֵשׁ מַחְשֵׁב חָכָם מְאוֹד.

מילון · Szószedet

מָגָזִין	magazin	הַמְצָאָה (הַמְצָאוֹת)	találmány(ok)	רְשִׁימָה	lista
כֶּלֶב (כְּלָבִים)	kutya (kutyák)	מְרִיחִים	szagolnak	נְשִׁימָה	lélegzet
סַרְטָן	rák (betegség)	דְּבוֹרָה (דְּבוֹרִים)	méh (méhek)		

שאלות · Kérdések

1. מָה בָּחַר הַמָּגָזִין TIME?
2. כַּמָּה הַמְצָאוֹת בָּרְשִׁימָה הֵן מִיִּשְׂרָאֵל?
3. מָה הַכְּלָבִים מְחַפְּשִׂים?
4. לְמִי עוֹזֵר הָרוֹבּוֹט?

ספורט

מֶדַלְיָה לְאַרְטְיוֹם דּוֹלְגוֹפְיָאט

אַרְטְיוֹם דּוֹלְגוֹפְיָאט הוּא מִתְעַמֵּל יִשְׂרְאֵלִי.

בְּשַׁבָּת הוּא הִתְחָרָה בִּגְמַר אֲלִיפוּת הָעוֹלָם בְּהוֹלַנְד.

הוּא זָכָה בְּמֶדַלְיַית אָרָד.

זֹאת הַמֶּדַלְיָה הָרְבִיעִית שֶׁלּוֹ בְּאֲלִיפוּת הָעוֹלָם.

עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ זָהָב, כֶּסֶף וְאָרָד.

גַּם נוֹעַם בֶּרְקוֹבִיץ׳ הַצָּעִיר הִתְחָרָה בַּגְמָר.

הוּא הָיָה בַּמָּקוֹם הַשְּׁבִיעִי.

מילון · Szószedet

מִתְעַמֵּל	tornász	הִתְחָרָה	versenyzett	גְּמָר	döntő		
אֲלִיפוּת הָעוֹלָם	világbajnokság	זָכָה	nyert	מֶדַלְיָה	érem		
אָרָד	bronz	כֶּסֶף	ezüst				

שאלות · Kérdések

1. מִי זָכָה בְּמֶדַלְיָה?
2. בְּאֵיזוֹ מֶדַלְיָה הוּא זָכָה?
3. זֹאת הַמֶּדַלְיָה הַכַּמָּה שֶׁלּוֹ בְּאֲלִיפוּת הָעוֹלָם?
4. בְּאֵיזֶה מָקוֹם הָיָה נוֹעַם בֶּרְקוֹבִיץ׳?

© IvritNews4U.com · מותר להדפיס לשימוש בכיתה, עם ציון המקור

תיירות

הַטִיסוֹת חוֹזְרוֹת לְיִשְׂרָאֵל

בְּגַלַל הַמִלְחָמָה, חֶבְרוֹת תְעוּפָה רַבּוֹת הִפְסִיקוּ לָטוּס לְיִשְׂרָאֵל.

עַכְשָׁיו הֵן חוֹזְרוֹת.

בְּיוֹם רִאשׁוֹן חָזְרָה חֶבְרַת הַתְעוּפָה British Airways.

יֵשׁ טִיסָה אַחַת בְּכָל יוֹם מִלוֹנְדוֹן לְתֵל אָבִיב.

גַם Iberia חָזְרָה, עִם טִיסוֹת מְמַדְרִיד.

הֵן לֹא טָסוּ לְיִשְׂרָאֵל שְׁמוֹנָה חוֹדָשִׁים.

עַכְשָׁיו כָל יוֹתֵר לָבוֹא לְבַקֵר בְּיִשְׂרָאֵל.

מילון · Szószedet

טִיסָה (טִיסוֹת)	repülőjárat	חֶבְרַת תְעוּפָה	légitársaság	מִלְחָמָה	háború
הִפְסִיקוּ	abbahagyták	לָטוּס	repülni	חוֹזְרוֹת	visszatérnek
חוֹדָשִׁים	hónapok	קַל	könnyű		

שאלות · Kérdések

1. לָמָה חֶבְרוֹת תְעוּפָה הִפְסִיקוּ לָטוּס לְיִשְׂרָאֵל?
2. אֵיזוֹ חֶבְרָה חָזְרָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן?
3. כַּמָה טִיסוֹת יֵשׁ בְּכָל יוֹם מִלוֹנְדוֹן?
4. כַּמָה זְמַן הֵן לֹא טָסוּ לְיִשְׂרָאֵל?

יִשְׂרָאֵל בָּחֲרָה כְּנֶסֶת חֲדָשָׁה

תשובות למורה · Megoldások

1. בְּיוֹם שְׁלִישִׁי.
2. 120.
3. 77.7%.
4. סוֹפְרִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

חָלָב וּדְבַשׁ בַּטֶּלֶוִויזְיָה

תשובות למורה · Megoldások

1. ״חָלָב וּדְבַשׁ״ (Tejjel-Mézzel).
2. לְעָרִים וְלִכְפָרִים בְּהוּנְגַרְיָה.
3. אוֹכֶל יְהוּדִי כָּשֵׁר.
4. בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי בָּעֶרֶב.

חוֹדֶשׁ הַנְּשָׂרִים

תשובות למורה · Megoldások

1. בְּעֵרֶךְ 210.
2. 53.
3. סִיּוּרִים וּפְעִילוּיוֹת לְמִשְׁפָּחוֹת.
4. אָסוּר לָגַעַת בַּנְּשָׂרִים וְאָסוּר לְהַאֲכִיל אוֹתָם.

כְּלָבִים, דְּבוֹרִים וּמַחְשְׁבִים

תשובות למורה · Megoldások

1. אֶת הַהַמְצָאוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל הַשָּׁנָה.
2. אַרְבַּע.
3. סִימָנִים שֶׁל סַרְטָן.
4. לִדְבוֹרִים.

מָדַלְיָה לְאַרְטִיוֹם דוֹלְגוֹפְיָאט

תשובות למורה · Megoldások

1. אַרְטִיוֹם דוֹלְגוֹפְיָאט.
2. בְּמָדַלְיַית אָרָד.
3. הָרְבִיעִית.
4. בַּמָּקוֹם הַשְּׁבִיעִי.

הַטִיסוֹת חוֹזְרוֹת לְיִשְׂרָאֵל

תשובות למורה · Megoldások

1. בִּגְלַל הַמִּלְחָמָה.
2. British Airways (וְגַם Iberia).
3. טִיסָה אַחַת.
4. שְׁמוֹנָה חוֹדָשִׁים.

חדשות

שִׂיא שֶׁל יוֹתֵר מִ־25 שָׁנָה: 77.7% הִצְבִּיעוּ בַּבְּחִירוֹת לַכְּנֶסֶת

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, 27 בְּאוֹקְטוֹבֶּר, הִתְקַיְּימוּ בְּיִשְׂרָאֵל הַבְּחִירוֹת לַכְּנֶסֶת הָעֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ. בְּיִשְׂרָאֵל יֵשׁ 7,331,981 בַּעֲלֵי זְכוּת בְּחִירָה, וְ־5,695,682 מֵהֶם הִצְבִּיעוּ – 77.7%. זֶה אֲחוּז הַהַצְבָּעָה הַגָּבוֹהַּ בְּיוֹתֵר מִזֶּה יוֹתֵר מִ־25 שָׁנָה, וְהַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּבְּחִירוֹת הַקּוֹדְמוֹת, בִּשְׁנַת 2022.

כְּבָר בַּבֹּקֶר הָיוּ תּוֹרִים אֲרוּכִּים לְיַד הַרְבֵּה קַלְפִּיּוֹת. בִּשְׁנֵי יִשּׁוּבִים קְטַנִּים בָּעֲרָבָה, פָּארָן וְשַׁחֲרוּת, הִצְבִּיעוּ כָּל בַּעֲלֵי זְכוּת הַבְּחִירָה – 100%!

בְּ־22:00 נִסְגְּרוּ הַקַּלְפִּיּוֹת, וְהִתְחִילָה סְפִירַת הַקּוֹלוֹת. וַעֲדַת הַבְּחִירוֹת הַמֶּרְכָּזִית מְפַרְסֶמֶת אֶת הַתּוֹצָאוֹת לְאַט לְאַט, וְהִיא מַזְכִּירָה שֶׁעַד סוֹף הַסְּפִירָה הֵן חֶלְקִיּוֹת וַעֲשׂוּיוֹת לְהִשְׁתַּנּוֹת. כְּדֵי לְהִיכָּנֵס לַכְּנֶסֶת, מִפְלָגָה צְרִיכָה לְקַבֵּל לְפָחוֹת 3.25% מֵהַקּוֹלוֹת.

מָה יִקְרֶה עַכְשָׁיו? הַנָּשִׂיא יִיפָּגֵשׁ עִם נְצִיגֵי הַמִּפְלָגוֹת שֶׁנִּבְחֲרוּ, וְאַחַר כָּךְ יִיתֵּן לְאָחָד מֵחַבְרֵי הַכְּנֶסֶת אֶת הַהַתְפָּקִיד לְהַרְכִּיב מֶמְשָׁלָה. כְּדֵי שֶׁמֶּמְשָׁלָה תָּקוּם, הִיא צְרִיכָה תְּמִיכָה שֶׁל לְפָחוֹת 61 מִתּוֹךְ 120 חַבְרֵי הַכְּנֶסֶת.

מילון · Szószedet

אֲחוּז הַהַצְבָּעָה	részvételi arány	בַּעֲלֵי זְכוּת בְּחִירָה	választásra jogosultak
תּוֹר (תּוֹרִים)	sor (sorban állás)	תּוֹצָאוֹת	eredmények
נְצִיגִים	képviselők	לְהַרְכִּיב מֶמְשָׁלָה	kormányt alakítani
קַלְפִּי (קַלְפִּיּוֹת)	szavazóhelyiség, urna	מִפְלָגָה	párt

שאלות · Kérdések

1. כַּמָּה אֲנָשִׁים הִצְבִּיעוּ, וּמָה מְיוּחָד בַּמִּסְפָּר הַזֶּה?

2. מָה קָרָה בְּפָארָן וּבְשַׁחֲרוּת?

3. כַּמָּה קוֹלוֹת צְרִיכָה מִפְלָגָה כְּדֵי לְהִיכָּנֵס לַכְּנֶסֶת?

4. מָה יַעֲשֶׂה הַנָּשִׂיא אַחֲרֵי הַבְּחִירוֹת?

כאן בבודפשט

"חָלָב וּדְבַש": מַסָּע בְּעִקְבוֹת הַיְּהוּדִים שֶׁל הוּנְגַרְיָה

בְּבוּדָפֶשְׁט הִצִּיגוּ סִדְרַת טֶלְוִויזְיָה חֲדָשָׁה שֶׁל Mazsihisz, אִרְגּוּן הַקְּהִילוֹת הַיְּהוּדִיּוֹת בְּהוּנְגַרְיָה. הַשֵּׁם שֶׁל הַסִּדְרָה הוּא "Tejjel-Mézzel" – "חָלָב וּדְבַש" – כְּמוֹ בַּתּוֹרָה: "אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ". בָּאֵירוּעַ, לִפְנֵי הַשִּׁידּוּר הָרִאשׁוֹן, הִשְׁתַּתְּפוּ כְּמֵעַט מֵאָה אוֹרְחִים.

בַּסִּדְרָה יֵשׁ תִּשְׁעָה פְּרָקִים, וְהִיא מְבַקֶּרֶת בְּ־14 מְקוֹמוֹת בְּרַחֲבֵי הוּנְגַרְיָה – מִדְּבְרצֶן וְסגד וְעַד פֵּץ׳ וְג׳וֹר. בְּכָל פֶּרֶק מַכִּירִים קְהִילָה יְהוּדִית מְקוֹמִית: אֶת הֶעָבָר שֶׁלָּהּ וְאֶת הַהוֹוֶה שֶׁלָּהּ. וּבְכָל פֶּרֶק גַּם מְבַשְּׁלִים מָנָה כְּשֵׁרָה מְקוֹמִית: שַׁקְשׁוּקָה, כּוּפְתָּאוֹת, חַמִּין (sólet) וְעוֹד.

אֶת הַסִּדְרָה מַנְחִים הָרַב פֶּטֶר דוּיטש וְאִשְׁתּוֹ, מֶרְצֶדֶס דוּיטש־פֶּהרוּארי. בְּכָל פֶּרֶק הִיא מְבַשֶּׁלֶת עִם אוֹרֵחַ שַׁקְשׁוּר לַמָּקוֹם. בַּפֶּרֶק עַל הָעִיר ג׳וֹר, לְמָשָׁל, מַצְטָרֵף אֲלֵיהֶם נְשִׂיא Mazsihisz, אנדור גרוס, וּמַזְמִין אוֹתָם לַבַּיִת שֶׁל הַהוֹרִים שֶׁלּוֹ.

הַפֶּרֶק הָרִאשׁוֹן עָסַק בִּשְׁנֵי כְּפָרִים בְּאֵזוֹר טוקאי: בודרוגקרסטור וּמאד. אֶת הַסִּדְרָה מְשַׁדְּרִים בְּעָרוּץ ATV בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי בְּ־22:20, וּבְכָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּ־17:00 הִיא עוֹלָה גַּם לָרְשָׁתוֹת הַחֶבְרָתִיּוֹת שֶׁל Mazsihisz. הַשִּׁידּוּרִים יִימָּשְׁכוּ עַד דֶּצֶמְבֶּר.

מילון · Szószedet

פֶּרֶק (פְּרָקִים)	epizód, rész	אוֹרְחִים	vendégek	שִׁידּוּר	adás
מָנָה	fogás, étel	מְקוֹמִית	helyi	עָבָר	múlt
הוֹוֶה	jelen	מְשַׁדְּרִים	sugározzák		

שאלות · Kérdések

1. מֵאֵיפֹה בָּא הַשֵּׁם "חָלָב וּדְבַשׁ"?

2. כַּמָּה פְּרָקִים יֵשׁ בַּסִּדְרָה, וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת הִיא מְבַקֶּרֶת?

3. מִי מַנְחִים אֶת הַסִּדְרָה?

4. אֵיפֹה וּמָתַי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת אוֹתָהּ?

טבע

"חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים": לְהַכִּיר אֶת הַנֶּשֶׁר – וְלַעֲזוֹר לְהַצִּיל אוֹתוֹ

הַנֶּשֶׁר הוּא הָעוֹף הַדּוֹרֵס הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁפָּעִיל בַּיּוֹם בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוּא נִמְצָא בְּסַכָּנַת הַכְחָדָה חֲמוּרָה. לְפִי רָשׁוּת הַטֶּבַע וְהַגַּנִּים, חַיִּים הַיּוֹם בָּאָרֶץ בֵּין 210 לְ־220 נְשָׁרִים. הַשָּׁנָה נִמְצְאוּ 53 קִינִּים פְּעִילִים – יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, כְּשֶׁנִּסְפְּרוּ כְּ־46 קִינִּים.

הַבְּעָיָה הַגְּדוֹלָה הִיא הַרְעָלוֹת. הַנְּשָׁרִים אוֹכְלִים בַּעֲלֵי חַיִּים מֵתִים, וְלָכֵן הֵם נִפְגָּעִים בְּקַלּוּת מֵרַעַל. בְּרָמַת הַגּוֹלָן, לְמָשָׁל, מֵתוּ בְּעֶשְׂרִים הַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת כְּ־90% מֵהַנְּשָׁרִים, בְּעִיקָּר בִּגְלַל הַרְעָלוֹת.

לָכֵן רָשׁוּת הַטֶּבַע וְהַגַּנִּים עוֹקֶבֶת אַחֲרֵי הַנְּשָׁרִים, מְגַדֶּלֶת נְשָׁרִים בְּגַרְעִינֵי רְבִיָּה וּמַחְזִירָה אוֹתָם לַטֶּבַע. בְּדֶרֶךְ כְּלָל "חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים" הוּא בְּסֶפְּטֶמְבֶּר, אֲבָל הַשָּׁנָה הוּא נִדְחָה לְאוֹקְטוֹבֶּר בִּגְלַל הַחַגִּים.

יֵשׁ פְּעִילוּיוֹת בְּאַרְבָּעָה מְקוֹמוֹת: בִּשְׁמוּרַת גַּמְלָא וּבְחַי בָּר כַּרְמֶל בַּצָּפוֹן, וּבְחַי בָּר יָטְבָתָה וּבְעֵין עַבְדַּת בַּדָּרוֹם. אֶפְשָׁר לְלְמוֹד שָׁם עַל הַכְּנָפַיִם וְעַל הַבִּיצִים שֶׁל הַנְּשָׁרִים, וּלְהַכִּיר מִתְנַדְּבִים שֶׁשּׁוֹמְרִים עֲלֵיהֶם. חָשׁוּב לִזְכּוֹר: אָסוּר לְהִתְקָרֵב לְחַיּוֹת בָּר, לָגַעַת בָּהֶן אוֹ לְהַאֲכִיל אוֹתָן. מִי שֶׁיִּרְאֶה חַיָּה פְּצוּעָה יָכוֹל לְהִתְקַשֵּׁר לַמּוֹקֵד 3639*.

מילון · Szószedet

עוֹף דּוֹרֵס	ragadozó madár	סַכָּנַת הַכְחָדָה	kihalás veszélye	הַרְעָלָה (הַרְעָלוֹת)	mérgezés
רַעַל	méreg	עוֹקֶבֶת אַחֲרֵי	nyomon követi	גַּרְעִין רְבִיָּה	tenyészcsoport
כָּנָף (כְּנָפַיִם)	szárny(ak)	פְּצוּעָה	sérült		

שאלות · Kérdések

1. כַּמָּה קִינִּים פְּעִילִים נִמְצְאוּ הַשָּׁנָה, וְכַמָּה בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה?
2. לָמָּה הַנְּשָׁרִים נִפְגָּעִים בְּקַלּוּת מֵרַעַל?
3. מָה קָרָה לַנְּשָׁרִים בְּרָמַת הַגּוֹלָן?
4. לָמָּה "חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים" הוּא הַשָּׁנָה בְּאוֹקְטוֹבֶּר?

טכנולוגיה

אַרְבַּע הַמְצָאוֹת יִשְׂרְאֵלִיּוֹת בָּרְשִׁימָה שֶׁל TIME

כְּמוֹ בְּכָל שָׁנָה, הַמָּגָזִין הָאֲמֶרִיקָאִי TIME פִּרְסֵם אֶת רְשִׁימַת 300 הַהַמְצָאוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל הַשָּׁנָה. הַשָּׁנָה נִכְנְסוּ לָרְשִׁימָה אַרְבַּע הַמְצָאוֹת שֶׁל חֶבְרוֹת יִשְׂרְאֵלִיּוֹת, וּבְכוּלָּן יֵשׁ בִּינָה מְלָאכוּתִית.

חֶבְרָה SpotitEarly מִתֵּל אָבִיב מְאַמֶּנֶת כְּלָבִים לְזַהוֹת רֵיחַ שֶׁל סַרְטָן בִּדְגִימוֹת שֶׁל נְשִׁימָה. תּוֹכְנַת בִּינָה מְלָאכוּתִית בּוֹדֶקֶת אֶת הַתְּגוּבוֹת שֶׁל הַכְּלָבִים. אִם הַתּוֹצָאָה תִּהְיֶה חִיּוּבִית, יַמְלִיצוּ לָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּדִיקוֹת נוֹסָפוֹת. חֶבְרָה מְתַכְנֶנֶת לְהַתְחִיל לְמַכּוֹר אֶת הַשֵּׁירוּת בַּשָּׁנָה הַבָּאָה.

חֶבְרָה Beewise בָּנְתָה כַּוָּורֶת רוֹבּוֹטִית שֶׁפּוֹעֶלֶת בְּעֶזְרַת אֲנֶרְגְיָה מֵהַשֶּׁמֶשׁ. הַכַּוָּורֶת בּוֹדֶקֶת כָּל הַזְּמַן אֶת הַדְּבוֹרִים: אִם יֵשׁ מַחֲלוֹת, טַפִּילִים אוֹ שִׁינּוּיִים בַּטֶּמְפֶּרָטוּרָה. רוֹבּוֹט עַל גַּלְגַּלִּים, עִם זְרוֹעוֹת רוֹבּוֹטִיּוֹת, נוֹסֵעַ בֵּין הַכַּוָּורוֹת וּמְטַפֵּל בַּדְּבוֹרִים.

שְׁתֵּי הַהַמְצָאוֹת הָאֲחֵרוֹת: Aidoc עוֹזֶרֶת לָרוֹפְאִים לְמְצוֹא מַהֵר בְּעָיוֹת חֲשׁוּבוֹת בְּצִילּוּמִים רְפוּאִיִּים, וְהִיא פּוֹעֶלֶת בְּיוֹתֵר מֵ־1,600 בָּתֵּי חוֹלִים בָּעוֹלָם. Bria יוֹצֶרֶת תְּמוּנוֹת וְסִרְטוֹנִים בְּבִינָה מְלָאכוּתִית, וּמְשַׁלֶּמֶת לָאֲמָנִים שֶׁהָעֲבוֹדוֹת שֶׁלָּהֶם עָזְרוּ לִיצוֹר אוֹתָם.

מילון · Szószedet

לְזַהוֹת	felismerni	רֵיחַ	szag	דְּגִימָה (דְּגִימוֹת)	minta (minták)
בִּינָה מְלָאכוּתִית	mesterséges intelligencia	כַּוָּורֶת	kaptár	טַפִּיל (טַפִּילִים)	parazita
זְרוֹעַ (זְרוֹעוֹת)	kar (karok)	אָמָן (אָמָנִים)	művész		

שאלות · Kérdések

1. כַּמָּה הַמְצָאוֹת יֵשׁ בָּרְשִׁימָה שֶׁל TIME?
2. אֵיךְ עוֹבֶדֶת הַהַמְצָאָה שֶׁל SpotitEarly?
3. מָה עוֹשָׂה הַכַּוָּורֶת שֶׁל Beewise?
4. אֵיךְ Aidoc עוֹזֶרֶת לָרוֹפְאִים?

ספורט

אָרָד בְּרוטרדם: דוֹלְגוֹפְיָאט הִשְׁלִים אֶת הָאוֹסֶף

בַּשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר סִיְּמוּ שְׁנֵי מִתְעַמְּלִים יִשְׂרְאֵלִים עָלוּ לְגְמַר תַּרְגִּיל הַקַּרְקַע בְּאֲלִיפוּת הָעוֹלָם בְּרוטרדם. בְּשַׁבָּת, 24 בְּאוֹקְטוֹבֶּר, הִתְקַיְּים הַגְּמָר – וְאַרְטִיוֹם דוֹלְגוֹפְיָאט זָכָה בְּמֶדַלְיַית אָרָד, עִם צִיּוּן שֶׁל 14.466.

אֶת מֶדַלְיַית הַזָּהָב קִיבֵּל הָאֲמֵרִיקַאי פרדריק ריצ׳רד (14.633), וְאֶת מֶדַלְיַית הַכֶּסֶף – הַבְּרִיטִי ג׳ייק ג׳רמן (14.600). הַהֶפְרֵשׁ בֵּין שְׁלוֹשֶׁת הָרִאשׁוֹנִים הָיָה קָטָן מְאוֹד.

זוֹ הַמֶּדַלְיָה הָרְבִיעִית שֶׁל דוֹלְגוֹפְיָאט בְּאֲלִיפוּיוֹת הָעוֹלָם: הוּא זָכָה בְּכֶסֶף בְּ־2017 וּבְ־2019, וּבְזָהָב בְּ־2023. עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ מֶדַלְיָה בְּכָל צֶבַע. בְּאֲלִיפוּת הָעוֹלָם הַקּוֹדֶמֶת הוּא לֹא יָכוֹל הָיָה לְהִשְׁתַּתֵּף, כִּי אִינְדּוֹנֶזְיָה לֹא נָתְנָה אַשְׁרוֹת כְּנִיסָה לַסְּפּוֹרְטָאִים הַיִּשְׂרְאֵלִים.

נוֹעַם בֶּרְקוֹבִיץ׳, בַּגְּמָר הָרִאשׁוֹן שֶׁלּוֹ בֵּין הַבּוֹגְרִים, סִיֵּם בַּמָּקוֹם הַשְּׁבִיעִי (13.500). יוֹשֵׁב הָרֹאשׁ שֶׁל אִיגּוּד הַהִתְעַמְּלוּת, אבי שגיא, אָמַר שֶׁדּוֹלְגוֹפְיָאט ״הוֹכִיחַ שׁוּב אֶת מְקוֹמוֹ בְּצַמֶּרֶת הָעוֹלָם״.

מילון · Szószedet

צִיּוּן	pontszám	הֶפְרֵשׁ	különbség	אוֹסֶף	gyűjtemény
צֶבַע	szín	אַשְׁרַת כְּנִיסָה	beutazási vízum	בּוֹגְרִים	felnőttek (felnőtt kategória)
הוֹכִיחַ	bebizonyította	צַמֶּרֶת	élvonal		

שאלות · Kérdések

1. מָתַי וְאֵיפֹה הִתְקַיְּים הַגְּמָר?
2. מִי זָכוּ בְּמֶדַלְיוֹת הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף?
3. לָמָּה כָּתְבוּ שֶׁדּוֹלְגוֹפְיָאט ״הִשְׁלִים אֶת הָאוֹסֶף״?
4. לָמָּה הוּא לֹא הִשְׁתַּתֵּף בְּאֲלִיפוּת הָעוֹלָם הַקּוֹדֶמֶת?

תיירות

אַחֲרֵי שְׁמוֹנָה חוֹדָשִׁים: British Airways וְ־Iberia חוֹזְרוֹת לְיִשְׂרָאֵל

בְּיוֹם רִאשׁוֹן, 25 בְּאוֹקְטוֹבֶר, חִידְּשָׁה חֶבְרַת הַתְּעוּפָה הַבְּרִיטִית British Airways אֶת הַטִּיסוֹת לְיִשְׂרָאֵל. הַחֶבְרָה הִפְסִיקָה לָטוּס לְכָאן בְּסוֹף פֶּבְרוּאָר, כְּשֶׁהִתְחִילָה הַמִּלְחָמָה עִם אִירָאן, וְעַכְשָׁיו, אַחֲרֵי שְׁמוֹנָה חוֹדָשִׁים, הִיא חוֹזֶרֶת.

בַּהַתְחָלָה תִּהְיֶה טִיסָה אַחַת בְּכָל יוֹם בֵּין נְמַל הַתְּעוּפָה הית׳רו בְּלוֹנְדוֹן לְבֵין נְמַל הַתְּעוּפָה בֶּן גּוּרְיוֹן – לִפְנֵי הַהַפְסָקָה הָיוּ שְׁתַּיִים. הַמָּטוֹס יוֹצֵא מִלּוֹנְדוֹן בָּעֶרֶב וְנוֹחֵת בְּיִשְׂרָאֵל בְּ־3:25 בַּלַּיְלָה.

בְּאוֹתוֹ יוֹם חָזְרָה גַּם חֶבְרַת הַתְּעוּפָה הַסְּפָרַדִּית Iberia, עִם טִיסָה בְּכָל יוֹם מִמַּדְרִיד. גַּם חֶבְרוֹת אֲחֵרוֹת מוֹסִיפוֹת טִיסוֹת: הַחֶבְרָה הָאֲמֵרִיקָאִית United מוֹסִיפָה עַכְשָׁיו טִיסוֹת לְשִׁיקָגוֹ וּלְוָושִׁינְגְטוֹן, וְהִיא מִתְכַּנֶּנֶת לַחֲזוֹר לְסַן פְּרַנְסִיסְקוֹ בְּמֶרְץ 2027.

לְפִי אֲתַר הַחֲדָשׁוֹת JNS, רוֹב חֶבְרוֹת הַתְּעוּפָה הַזָּרוֹת כְּבָר חָזְרוּ לָטוּס לְיִשְׂרָאֵל. בִּשְׁבִיל תַּיָּרִים, סְטוּדֶנְטִים וּמִשְׁפָּחוֹת זוֹ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה: יִהְיוּ יוֹתֵר טִיסוֹת, וְיִהְיֶה קַל יוֹתֵר לְהַגִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל.

מילון · Szószedet

לְחַדֵּשׁ	újraindítani	נְמַל תְּעוּפָה	repülőtér	הַפְסָקָה	szünet
נוֹחֵת	leszáll	מוֹסִיפוֹת	hozzáadnak	זָרוֹת	külföldi
תַּיָּרִים	turisták	בְּשׂוֹרָה	(jó) hír		

שאלות · Kérdések

1. מָתַי הִפְסִיקָה British Airways לָטוּס לְיִשְׂרָאֵל, וְלָמָּה?
2. כַּמָּה טִיסוֹת יֵשׁ עַכְשָׁיו בְּכָל יוֹם, וְכַמָּה הָיוּ לִפְנֵי הַהַפְסָקָה?
3. מֵאֵיזוֹ עִיר טָסָה Iberia לְיִשְׂרָאֵל?
4. לָמָּה זוֹ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה?

שִׂיא שֶׁל יוֹתֵר מִ־25 שָׁנָה: 77.7% הִצְבִּיעוּ בַּבְּחִירוֹת לַכְּנֶסֶת

תשובות למורה · Megoldások

1. 5,695,682 – 77.7%. זֶה הָאָחוּז הַגָּבוֹהַ בְּיוֹתֵר מִזֶּה יוֹתֵר מִ־25 שָׁנָה.
2. כָּל בַּעֲלֵי זְכוּת הַבְּחִירָה הִצְבִּיעוּ – 100%.
3. לְפָחוֹת 3.25% מֵהַקּוֹלוֹת.
4. הוּא יִפָּגֵשׁ עִם נְצִיגֵי הַמִּפְלָגוֹת וְיִיתֵּן לְאֶחָד מֵחַבְרֵי הַכְּנֶסֶת אֶת הַתַּפְקִיד לְהַרְכִּיב מֶמְשָׁלָה.

"חָלָב וּדְבַשׁ": מַסָּע בְּעִקְבוֹת הַיְּהוּדִים שֶׁל הוּנְגַרְיָה

תשובות למורה · Megoldások

1. מֵהַתּוֹרָה: "אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ".
2. תְּשְׁעָה פְּרָקִים, 14 מְקוֹמוֹת.
3. הָרַב פטר דויטש וְאִשְׁתּוֹ, מרצדס דויטש־פהרואירי.
4. בְּעָרוּץ ATV בְּיוֹם חֲמִישִׁי בְּ־22:20, וּבְרִשָּׁתוֹת הַחֶבְרָתִיּוֹת שֶׁל Mazsihisz בְּיוֹם רִאשׁוֹן בְּ־17:00.

"חוֹדֶשׁ הַנְּשָׁרִים": לְהַכִּיר אֶת הַנֶּשֶׁר – וְלַעֲזוֹר לְהַצִּיל אוֹתוֹ

תשובות למורה · Megoldások

1. 53 הַשָּׁנָה, וּבְעֵרֶךְ 46 בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה.
2. כִּי הֵם אוֹכְלִים בַּעֲלֵי חַיִּים מֵתִים.
3. בְּעָשָׂרִים הַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת מֵתוּ כְּ־90% מֵהֶם, בְּעִיקָּר בִּגְלַל הַרְעָלוֹת.
4. כִּי הוּא נִדְחָה בִּגְלַל הַחַגִּים.

אַרְבַּע הַמְצָאוֹת יִשְׂרְאֵלִיּוֹת בָּרְשִׁימָה שֶׁל TIME

תשובות למורה · Megoldások

1. 300.

2. כְּלָבִים מְרִיחִים דְּגִימוֹת שֶׁל נְשִׁימָה, וְתוֹכְנַת בִּינָה מְלָאכוּתִית בּוֹדֶקֶת אֶת הַתְּגוּבוֹת שֶׁלָּהֶם.

3. הִיא בּוֹדֶקֶת כָּל הַזְּמַן אֶת הַדְּבוּרִים, וְרוֹבּוֹט עַל גַּלְגַּלִּים מְטַפֵּל בָּהֶן.

4. הִיא מוֹצֵאת מַהֵר בְּעָיוֹת חֲשׁוּבוֹת בְּצִילוּמִים רְפוּאִיִּים.

אָרָד בְּרוטרדם: דּוֹלְגוֹפְיָאט הִשְׁלִים אֶת הָאוֹסֶף

תשובות למורה · Megoldások

1. בְּשַׁבָּת, 24 בְּאוֹקְטוֹבֶּר, בְּרוטרדם שֶׁבְּהוֹלַנְד.

2. פרדריק ריצ׳רד מֵאַרְצוֹת הַבְּרִית (זָהָב) וְג׳ייק ג׳רמן מִבְּרִיטַנְיָה (כֶּסֶף).

3. כִּי עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ מֶדַלְיוֹת בְּכָל הַצְּבָעִים: זָהָב, כֶּסֶף וְאָרָד.

4. כִּי אִינְדוֹנֶזְיָה לֹא נָתְנָה אַשְׁרוֹת כְּנִיסָה לַסְּפּוֹרְטַאִים הַיִּשְׂרְאֵלִים.

אַחֲרֵי שְׁמוֹנָה חוֹדָשִׁים: British Airways וְ־Iberia חוֹזְרוֹת לְיִשְׂרָאֵל

תשובות למורה · Megoldások

1. בְּסוֹף פֶּבְּרוּאָר, כְּשֶׁהִתְחִילָה הַמִּלְחָמָה עִם אִירָאן.

2. עַכְשָׁיו טִיסָה אַחַת בְּיוֹם; לִפְנֵי הַהַפְסָקָה הָיוּ שְׁתַּיִים.

3. מִמַּדְרִיד.

4. יִהְיוּ יוֹתֵר טִיסוֹת, וְיִהְיֶה קַל יוֹתֵר לְהַגִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל.

חדשות

שיעור הצבעה שלא נראה כאן יותר מרבע מאה: הבחירות לכנסת ה־26

ביום שלישי, 27 באוקטובר, נערכו הבחירות לכנסת ה־26. לפי נתוני ועדת הבחירות המרכזית, הצביעו 5,695,682 מתוך 7,331,981 בעלי זכות הבחירה – 77.7%. זהו שיעור ההצבעה הגבוה ביותר מזה יותר מרבע מאה, ועלייה של כשבע נקודות אחוז לעומת הבחירות ב־2022. השיאים נשברו כבר בשעות הבוקר: עד השעה 10:00 הצביעו כ־17%, שיעור שלא נרשם בשעה זו מאז 1981.

ביישובים רבים נוצרו תורים ארוכים ליד הקלפיות. ביישובי הערבה פארן ושחרות הגיע שיעור ההצבעה ל־100%, ובכמה ערים, כמו סח׳נין, כפר קאסם ואלעד, הוא הגיע ל־84% ויותר. עם סגירת הקלפיות ב־22:00 החלה ספירת הקולות. ועדת הבחירות מפרסמת את התוצאות בהדרגה, ומדגישה כי עד לסיום הספירה הן חלקיות ועשויות להשתנות. רק מפלגה שתעבור את אחוז החסימה – 3.25% מהקולות הכשרים – תיכנס לכנסת.

לאחר פרסום התוצאות הרשמיות ייפגש נשיא המדינה עם נציגי הסיעות שנבחרו לכנסת וישמע את המלצותיהם. על סמך ההמלצות יטיל על אחד מחברי הכנסת את המשימה להרכיב ממשלה. כדי שהממשלה החדשה תושבע, עליה לזכות באמון של רוב חברי הכנסת – 61 לפחות מתוך 120.

מילון · Szószedet

רֶבַע מֵאָה	negyedszázad	נָרְשַׁם	feljegyezték, mérték
אֲחוּז הַחֲסִימָה	bejutási küszöb	קוֹלוֹת כְּשֵׁרִים	érvényes szavazatok
לְהַטִּיל עַל	megbízni (valakit)	אֵמוּן	bizalom
בְּהַדְרָגָה	fokozatosan	סִיעָה (סִיעוֹת)	frakció

שאלות · Kérdések

1. מה היה מיוחד בשיעור ההצבעה בבחירות האלה? ציינו שני נתונים.
2. מדוע ועדת הבחירות מדגישה שהתוצאות עשויות להשתנות?
3. מהו אחוז החסימה, ומה משמעותו?

4. לדיון: למה, לדעתכם, חשוב שאנשים רבים ישתתפו בבחירות? האם הצבעתם פעם על משהו – למשל בכיתה או בבית הספר?

כאן בבודפשט

"חלב ודבש": סדרת טלוויזיה חדשה יוצאת בעקבות הקהילות היהודיות בהונגריה

Mazsihisz, איגוד הקהילות היהודיות בהונגריה, השיק סדרת טלוויזיה חדשה בשם „Tejjel-Mézzel” („חלב ודבש”) – שם הלקוח מתיאור ארץ ישראל בתורה, „ארץ זבת חלב ודבש”. הסדרה הוצגה בבודפשט לפני כמאה אורחים: יוצרי הסדרה, נציגי הקהילות מחוץ לבירה והנהלת ערוץ ATV, שבו היא משודרת מדי יום חמישי בשעה 22:20.

זוהי סדרה גסטרונומית־תרבותית בת תשעה פרקים, שצולמה באביב ובקיץ 2026. היא נודדת בין 14 מקומות – מדברצן, ניירג׳האזה ונג׳קאלו במזרח ועד פץ׳, סומבטהי וג׳ור בדרום ובמערב – וכל פרק מציג את העבר ואת ההווה של קהילה יהודית מקומית. המנחים הם הרב פטר דויטש ורעייתו, הרבנית מרצדס דויטש־פהרואריי, שמבשלת בכל פרק מאכל כשר מקומי עם אורח הקשור למקום: שקשוקה באזור הבלטון, חמין (sólet) בדברצן או כופתאות בקומרום.

הפרק הראשון הוקדש לבודרוגקרסטור ולמאד שבאזור טוקאי, חבל יין מפורסם. בבודרוגקרסטור חי ופעל ר׳ ישעיה שטיינר, „הרבי מקרסטיר”, ועד היום מגיעים לקברו חסידים רבים, בעיקר ביום השנה לפטירתו. מלבד הבישול מסבירה הסדרה גם מה הופך יין לכשר וכיצד מכשירים קדרה הונגרית (bográcס).

מילון · Szószedet

לְהַשִּׁיק	elindítani, bemutatni	לָקוּחַ מִ־	...-ból/-ből vett	נוֹדֶדֶת	vándorol, bejár
רַעְיָתוֹ	a felesége	מַאֲכָל	étel	חֶבֶל (יַיִן)	(bor)vidék
פְּטִירָה	elhunyta, halála	קְדֵרָה	üst (bográcס)		

שאלות · Kérdések

1. מי השתתף באירוע שבו הוצגה הסדרה?
2. מה מציג כל פרק בסדרה?
3. מדוע מגיעים חסידים רבים לבודרוגקרסטור?
4. לדיון: איזה מאכל מסורתי מהמשפחה או מהקהילה שלכם הייתם מציגים בסדרה כזאת, ואיזה סיפור הוא מספר?

טבע

מלך העופות בסכנה: רשות הטבע והגנים מציינת את „חודש הנשרים”

הנשר, העוף הדורס הגדול ביותר הפעיל ביום בישראל, מוגדר בארץ כמין בסכנת הכחדה חמורה. לפי הערכת רשות הטבע והגנים, אוכלוסיית הנשרים בישראל מונה כיום 210–220 פרטים, ובשנת 2026 תועדו 53 קינים פעילים – עלייה לעומת כ־46 קינים שנספרו אשתקד. כדי להעלות את המודעות למצבו, מציינת הרשות את „חודש הנשרים”, שנערך בדרך כלל בספטמבר, סמוך ליום הנשר הבין־לאומי, אך השנה נדחה לאוקטובר בגלל חגי תשרי.

האיום העיקרי על הנשרים הוא הרעלות. הנשר ניזון מפגרים, ולכן הוא חשוף במיוחד לרעלים בשטח. התוצאות קשות: ברמת הגולן מתו בשני העשורים האחרונים כ־90% מהנשרים, בעיקר בשל הרעלות חוזרות. גם עמודי חשמל מסוכנים לנשרים, והרשות פועלת עם חברת החשמל למיגונם. כמעט כל הנשרים בארץ מסומנים במשדרים ונמצאים במעקב, ובגרעיני רבייה מגדלים נשרים ומשיבים אותם לטבע.

במסגרת החודש נערכות פעילויות בארבעה אתרים: סיורים בשמורת גמלא, תחנות אינטראקטיביות על מוטת הכנפיים, הביצים ושיטות המעקב בחי בר כרמל, סיורים מאחורי הקלעים בגרעין הרבייה בחי בר יטבתה, ויום משפחות עם תצפית בטלסקופים בגן הלאומי עין עבדת. „הנשר הוא אחד מבעלי החיים המרשימים והמיוחדים בטבע הישראלי”, אמרה מזי מגנאג׳י, מנהלת אגף ההסברה ברשות.

מילון · Szószedet

פְּרָטִים	egyedek	אֶשְׁתָּקַד	tavaly	מוּדָעוּת	tudatosság		
נִיזּוֹן מִ־	…-val/-vel táplálkozik	פְּגָרִים	tetemek, dögök	עָשׂוֹר (עֲשׂוֹרִים)	évtized		
מִיגּוּן	védelem, védőburkolat	מוּטַת כְּנָפַיִם	szárnyfesztávolság				

שאלות · Kérdések

1. מה מעיד על מצבו של הנשר בישראל? הביאו שני נתונים.
2. מדוע הנשר חשוף במיוחד להרעלות?
3. אילו צעדים נוקטת הרשות כדי להציל את הנשרים? ציינו שלושה.
4. לדיון: האם, לדעתכם, חשוב להשקיע משאבים רבים בהצלת מין אחד של עוף? נמקו.

טכנולוגיה

מכלבים מאומנים ועד כוורת רובוטית: ארבע המצאות ישראליות ברשימת TIME

המגזין TIME פרסם בשבוע שעבר את רשימת 300 ההמצאות הטובות של 2026, וארבע מהן פותחו בחברות ישראליות. שתיים מהן עוסקות ברפואה, אחת בחקלאות ואחת ביצירה דיגיטלית – ולכולן מכנה משותף: שימוש בבינה מלאכותית.

SpotitEarly, שנוסדה ב־2020 בתל אביב, משלבת בין חוש הריח החד של כלבים ובין למידת מכונה: הכלבים מאומנים לזהות „חתימות ריח" של סרטן בדגימות נשימה, ומערכת בינה מלאכותית מנתחת את תגובותיהם ומסמנת חשד לסרטן ריאה, שד, מעי גס או ערמונית. לדברי המנכ״ל, שלומי מדר, תוצאה חיובית תוביל להמלצה על בדיקות נוספות. Beewise, שנוסדה ב־2018, פיתחה כוורת רובוטית ניידת הפועלת באנרגיית השמש: המערכת עוקבת אחר מחלות, טפילים ושינויי טמפרטורה, ורובוט על גלגלים, בעל זרועות רובוטיות, מטפל בדבורים בשטח.

Aidoc, שנוסדה ב־2016, מזהה ממצאים קריטיים בצילומים רפואיים ומסייעת לרופאים לקבוע אילו מטופלים זקוקים לטיפול דחוף; לפי החברה, המערכת פועלת ביותר מ־150 מערכות בריאות בארצות הברית וב־1,600 בתי חולים ברחבי העולם. Bria AI מתל אביב מפתחת פלטפורמה ליצירת תמונות וסרטונים, שעוקבת אחר מקורות התוכן ומאפשרת לשלם תמלוגים לאמנים שיצירותיהם שימשו בתהליך.

מילון · Szószedet

מְכַנֶּה מְשׁוּתָּף	közös nevező	חוּשׁ הָרֵיחַ	szaglás	לְמִידַת מְכוֹנָה	gépi tanulás
מְנַתֵּחַ	elemez	נַיָּדֶת	mobil, mozgatható	מִמְצָאִים	leletek
דָּחוּף	sürgős	תַּמְלוּגִים	jogdíj		

שאלות · Kérdések

1. מה המכנה המשותף לארבע ההמצאות?
2. כיצד משתלבים הכלבים והבינה המלאכותית בשיטה של SpotitEarly?
3. במה מיוחדת הפלטפורמה של Bria AI, לפי הכתבה?
4. לדיון: איזו מארבע ההמצאות נראית לכם החשובה ביותר? נמקו.

ספורט

אוסף מדליות מלא: ארד לדולגופיאט בגמר הקרקע ברוטרדם

שבוע אחרי ששני מתעמלים ישראלים העפילו לראשונה יחד לגמר הקרקע באליפות העולם בהתעמלות מכשירים, הוסיף ארטיום דולגופיאט מדליה נוספת לאוסף שלו. בגמר, שנערך בשבת ברוטרדם שבהולנד, קיבל אלוף אולימפיאדת טוקיו, בן 29, ציון של 14.466 וזכה במדליית הארד, אחרי האמריקאי פרדריק ריצ׳רד (14.633) והבריטי ג׳ייק ג׳רמן (14.600) – פער של פחות משתי עשיריות נקודה מן המקום הראשון.

זו המדליה הרביעית של דולגופיאט באליפויות העולם, והיא משלימה סט מלא: כסף במונטריאול ב־2017, כסף בשטוטגרט ב־2019, זהב באנטוורפן ב־2023 – הזהב העולמי הראשון של ישראל בהתעמלות – ועכשיו ארד. להישג משמעות מיוחדת, משום שבאליפות הקודמת נבצר ממנו להשתתף: אינדונזיה, המדינה המארחת, סירבה להעניק אשרות כניסה לספורטאים ישראלים. „ארטיום הוכיח שוב את מקומו בצמרת העולם", אמר יו״ר איגוד ההתעמלות, אבי שגיא.

לצידו עמד בגמר גם נועם ברקוביץ׳, בעונתו הראשונה בקרב הבוגרים, שסיים במקום השביעי עם 13.500. ההעפלה המשותפת של השניים לגמר נחשבת להישג חסר תקדים לנבחרת, בהדרכת המאמן הראשי סרגיי וייסבורג.

מילון · Szószedet

לְהַעְפִּיל	feljutni	עֲשִׂירִית	tized	סֶט מָלֵא	teljes sorozat
נִבְצַר מִמֶּנּוּ	nem tudott (akadályozva volt)	מְאָרַחַת	házigazda	לְהַעֲנִיק	megadni, adni
חֲסַר תַּקְדִּים	példátlan	בְּהַדְרָכַת	vezetésével		

שאלות · Kérdések

1. כמה קטן היה הפער בין דולגופיאט למקום הראשון?
2. באילו מדליות זכה דולגופיאט באליפויות העולם, ומתי?
3. מדוע להישג יש משמעות מיוחדת?
4. לדיון: מה, לדעתכם, חשוב יותר לספורטאי – המדליה או ההרגשה שעשה את המיטב? נמקו.

תיירות

השמיים נפתחים מחדש: British Airways ו־Iberia חזרו לנתב"ג אחרי שמונה חודשים

ביום ראשון, עם פתיחת עונת החורף בתעופה, חידשה British Airways את טיסותיה לישראל, לאחר הפסקה של שמונה חודשים. החברה הבריטית השעתה את הקו לתל אביב ב־28 בפברואר, עם פתיחת המערכה נגד איראן, יחד עם קווים ליעדים נוספים במזרח התיכון, כמו דובאי, בחריין ועמאן, בשל הסיכונים הביטחוניים.

בשלב הראשון תפעיל החברה טיסה יומית אחת בין הית׳רו לנתב״ג – במקום שתיים לפני ההפסקה – במטוס איירבוס A321neo. הטיסה ממריאה מלונדון ב־20:30 ונוחתת בישראל ב־3:25 לפנות בוקר. באותו יום חזרה גם חברת האחות הספרדית Iberia, עם טיסה יומית ממדריד.

חזרתן של השתיים מצטרפת למגמה רחבה יותר: לפי JNS, רוב חברות התעופה הזרות כבר חידשו את טיסותיהן לישראל. United האמריקאית, למשל, שחזרה לקו לניוארק כבר בספטמבר, מוסיפה עכשיו טיסות לשיקגו ולוושינגטון ומתכננת לחזור לסן פרנסיסקו במרץ 2027, ואילו Etihad תגדיל בנובמבר את מספר המושבים בקו לאבו דאבי, כשמטוס בואינג 787 גדול יותר יחליף את המטוס הנוכחי באחת מטיסותיה היומיות.

מילון · Szószedet

הִשְׁעָה	felfüggesztette	מַעֲרָכָה	hadjárat
סִיכּוּן (סִיכּוּנִים)	kockázat	יוֹמִית	napi
מְגַמָּה	irányzat, tendencia	מוֹשָׁב (מוֹשָׁבִים)	ülőhely
יַעַד (יְעָדִים)	úti cél		
מַמְרִיאָה	felszáll		

שאלות · Kérdések

1. מתי ומדוע השעתה British Airways את הקו לתל אביב?
2. במה שונה הקו שחזר מזה שפעל לפני ההפסקה?
3. אילו סימנים נוספים מראים שהתעופה לישראל חוזרת לשגרה? ציינו שניים.
4. לדיון: איך משפיעה ההחלטה של חברות תעופה לחזור – או לא לחזור – על מדינה ועל האנשים שחיים בה?

שיעור הצבעה שלא נראה כאן יותר מרבע מאה: הבחירות לכנסת ה־26

תשובות למורה · Megoldások

1. 77.7% – השיעור הגבוה ביותר מזה יותר מרבע מאה, עלייה של כשבע נקודות אחוז לעומת 2022; כבר בעשר בבוקר נשבר שיא מאז 1981.
2. כי הספירה עוד לא הסתיימה, והתוצאות מתפרסמות בהדרגה.
3. 3.25% מהקולות הכשרים; רק מפלגה שעוברת אותו נכנסת לכנסת.
4. תשובה פתוחה.

"חלב ודבש": סדרת טלוויזיה חדשה יוצאת בעקבות הקהילות היהודיות בהונגריה

תשובות למורה · Megoldások

1. כמאה אורחים: יוצרי הסדרה, נציגי הקהילות מחוץ לבירה והנהלת ערוץ ATV.
2. את העבר ואת ההווה של קהילה יהודית מקומית, ומאבל כשר מקומי שמבושל עם אורח.
3. כדי לבקר בקברו של ר׳ ישעיה שטיינר, „הרבי מקרסטיר", בעיקר ביום השנה לפטירתו.
4. תשובה פתוחה.

מלך העופות בסכנה: רשות הטבע והגנים מציינת את „חודש הנשרים"

תשובות למורה · Megoldások

1. הוא מוגדר בסכנת הכחדה חמורה; יש רק 210–220 פרטים; ברמת הגולן מתו כ־90% מהנשרים בשני עשורים (אבל מספר הקינים עלה ל־53).
2. כי הוא ניזון מפגרים.
3. מעקב במשדרים, גרעיני רבייה והשבה לטבע, מיגון עמודי חשמל עם חברת החשמל, הסברה לציבור.
4. תשובה פתוחה.

מכלבים מאומנים ועד כוורת רובוטית: ארבע המצאות ישראליות ברשימת TIME

תשובות למורה · Megoldások

1. כולן משתמשות בבינה מלאכותית.
2. הכלבים מזהים חתימות ריח של סרטן בדגימות נשימה, והמערכת מנתחת את תגובותיהם ומסמנת חשד.
3. היא עוקבת אחר מקורות התוכן ומאפשרת לשלם תמלוגים לאמנים.
4. תשובה פתוחה.

אוסף מדליות מלא: ארד לדולגופיאט בגמר הקרקע ברוטרדם

תשובות למורה · Megoldások

1. 0.167 נקודה – פחות משתי עשיריות.
2. כסף ב־2017 (מונטריאול), כסף ב־2019 (שטוטגרט), זהב ב־2023 (אנטוורפן) וארד ב־2026 (רוטרדם).
3. היא משלימה סט מלא, ובאליפות הקודמת נבצר ממנו להשתתף.
4. תשובה פתוחה.

השמיים נפתחים מחדש: British Airways ו־Iberia חזרו לנתב"ג אחרי שמונה חודשים

תשובות למורה · Megoldások

1. ב־28 בפברואר, עם פתיחת המערכה נגד איראן, בשל הסיכונים הביטחוניים.
2. יש טיסה יומית אחת במקום שתיים.
3. רוב החברות הזרות כבר חזרו; United מוסיפה טיסות לשיקגו ולוושינגטון; Etihad מגדילה את מספר המושבים לאבו דאבי.
4. תשובה פתוחה.